

Л.В. КОВАЛЬ

Глухівський державний педагогічний університет
вул. Києво-Московська, 24, Глухів, Сумська обл., 41400, Україна
univer@sm.ukrtel.net

СИСТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФЛОРИ ПРИДЕСНЯНСЬКОГО ПЛАТО (СУМСЬКА обл., УКРАЇНА)

Ключові слова: систематична структура, види, роди, родини

В аспекті вирішення глобальної проблеми збереження природної біорізноманітності (Ріо-де-Жанейро, 1992; Йоханесбург, 2002) набувають актуальності дослідження та інвентаризація флор окремих регіонів і територіальних виділів України [18]. Рослинний покрив Придеснянського плато (ПП) досі не вивчали. Епізодичними були дослідження В. Монтрезора, І.Ф. Шмальгаузена, О. Спригіна, Д. Сакала та ін. [6, 15], тоді як прилеглі території Чернігівського Полісся, Лівобережного Придніпров'я, Сумського геоботанічного району, Курської обл. Росії були об'єктами флористичних та геоботанічних досліджень протягом останніх 10 років [4, 7, 9, 13].

Територія Придеснянського плато загальною площею близько 4 тис. км² за фізико-географічним районуванням України розташована у крайній північно-східній частині Сумського підвищеного Лісостепу, межуючи з Новгород-Сіверським Поліссям [1]. У геоморфологічному плані це піднесена хвиляста, подекуди розчленована рівнина, яка за походженням є західними відрогами Середньоруської височини у лісовій зоні. Клімат помірно континентальний, з середньомісячними температурами +19,5 °С у липні та -7,5 °С у січні. Кількість опадів становить 550—600 мм на рік. Ґрунти переважно сірі та темно-сірі лісові, дерново-підзолисті під широколистяними дубово-липово-кленовими лісами, трапляються піщані під сосновими борами, торф'яні та болотисті на болотах і в заплавах річок. У місцях підвищеної ерозії є відслонення крейди. Згідно з геоботанічним районуванням України, територія досліджень знаходиться у межах Кролевецько-Глухівського геоботанічного району Глухівсько-Орловського округу мішаних лісів дубово-ліщинових, представлених, за даними Ю.Р. Шеляга-Сосонка, переважно асоціаціями *Tilieto-Quercetum coryloso-carycosum (pilosa)*, *Quercetum coryloso-aegopodiosum*, *Quercetum coryloso-stellariosum*. Таким чином, екотонне розташування регіону поблизу межі двох фізико-географічних зон, вплив орографічних умов (піднесеність рельєфу), близьке залягання до денної поверхні крейдяних відкладів, у минулому безпосередній вплив двох зледенінь (дніпровського і московського) надають флорі регіону рис специфічності і роблять його цікавим об'єктом флористичних досліджень.

© Л.В. КОВАЛЬ, 2005

Матеріали і методика досліджень

Протягом 2001—2004 рр. проводилося комплексне дослідження флори регіону за методиками маршрутними та напівстаціонарними зі складанням повних флористичних списків. Опрацьовано матеріали Гербаріїв Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного (КИ) і Глухівського державного педуніверситету. Комплексний аналіз флори здійснювали за загальноприйнятими методами порівняльної флористики.

Результати досліджень та їх обговорення

За визначенням А.І. Толмачова [17], систематична структура флори — це типовий для будь-якої флори розподіл видів за систематичними категоріями вищого рангу. Систематична структура флори є її важливою структурно-функціональною характеристикою, яка відповідає закономірностям пристосування видів до екоотопів регіону і виявляється через кількісні показники таксонів, що її складають. Крім того, параметри флористичного багатства, систематичної різноманітності, зональні індекси будь-якої конкретної і близької до неї флори при порівнянні з такими інших флор дають змогу визначити певні ботаніко-географічні закономірності [16, 17].

Флору досліджуваного територіального виділу ми розглядаємо як конкретну флору. Встановлено, що на території Придеснянського плато зростають 920 видів рослин із 464 родів, 112 родин, 5 відділів. Відомо, що флористичне багатство конкретної флори є величиною до певної міри прогнозованою, яка залежить від географічної широти місцевості і визначається за формулою $Y = 984 / (1 + 10^{(-4,789 + 0,077X)})$, де Y — очікувана кількість видів, X — географічна широта [17]. Регіон досліджень розташований поблизу 52° північної широти, тому очікуване число видів має становити 816 [17]. Однак реально ми встановили групу з 920 видів. Відхилення у 104 види пояснюється екотонним розташуванням регіону, особливостями його історичного розвитку, геологічної і геоморфологічної будови, що сприяє зростанню тут багатьох погранично-ареальних і кальцефільних видів, а також гляціальних реліктів.

Судинні спорові рослини разом з *Pinophyta* відіграють незначну роль у систематичній структурі досліджуваної флори: 2,5 % видів, 3,01 % родів, 9,82 % родин, що є характерним для флори земної кулі в цілому, а також для всіх регіональних флор [5]. Домінують *Magnoliophyta*: 97,52 % видів, 96,52 % родів, 90,18 % родин. Систематичну різноманітність флори характеризують флористичні пропорції: співвідношення середньої кількості видів у родині, родів у родині, а також видів у роді (родовий коефіцієнт). Ці показники дають уявлення про ступінь видової і родової різноманітності в різних відділах судинних рослин. Для ПП пропорції флори становлять 1,0:4,1:8,2, родовий коефіцієнт — 1,98. У табл. 1 представлені головні пропорції флори ПП для різних відділів судинних рослин.

За даними табл. 1, середня кількість видів у родині складає 8,2; родів у родині — 4,1; видів у роді — 1,98. Отримані нами показники вкладаються у

межі параметрів конкретних флор Європейської частини СНД і належать до Середньоевропейської флористичної області [10].

Для порівняння параметрів флори ПП з такими деяких інших флор України і Середньоруської височини було обрано флори семи територіальних виділів, які досліджували протягом останніх десятиріч (табл. 2). Це прилеглі ділянки нижньої течії межириччя Десна—Сейм (МД-С), Сумського геоботанічного району (СГР), Лівобережного Придніпров'я (ЛПд), Курської обл. Росії (КО), а також території межириччя Десна—Остер (МД-О), Київського Полісся (КПл) і Кам'янецького Придністров'я (КПдт) [2, 4, 7—9, 11, 13].

Таким чином, флора Придеснянського плато за кількістю видів і родів є біднішою, ніж Кам'янецького Придністров'я, і наближеною до флор прилеглих територіальних виділів, зокрема межириччя Десна—Сейм та Десна—Остер і Сумського геоботанічного району. При порівнянні з флорами територіальних виділів більшої площі, зокрема Курської обл., Київського Полісся, Лівобережного Придніпров'я та Кам'янецького Придністров'я, флора Придеснянського плато є біднішою.

Таблиця 1. Головні пропорції флори ПП

Виділі, клас	Родини		Роди		Види		Пропорції флори (родини: роди: види)	Родовий коефіцієнт
	кількість	%	кількість	%	кількість	%		
<i>LYCOPODIOPHYTA</i>	2	1,79	2	0,43	3	0,32	1 : 1 : 1,5	1,5
<i>EQUISETOPHYTA</i>	1	0,89	1	0,22	6	0,65	1 : 1 : 6	6,0
<i>POLYPODIOPHYTA</i>	6	5,35	8	1,72	11	1,19	1 : 1,3 : 1,8	1,4
<i>PINOPHYTA</i>	2	1,79	3	0,65	3	0,32	1 : 1,5 : 1,5	1,0
<i>MAGNOLIOPHYTA</i>	101	90,18	450	96,9	897	97,5	1 : 4,5 : 8,88	2,0
<i>MAGNOLIOPSIDA</i>	78	69,64	361	77,9	700	76,1	1 : 4,6 : 8,97	1,9
<i>LILIOPSIDA</i>	23	20,53	89	19,2	197	21,4	1 : 3,9 : 8,6	2,2
Разом	112	100	464	100	920	100	1 : 4,1 : 8,2	1,98

Таблиця 2. Порівняння флористичного багатства ПП з деякими флорами України і Середньоруської височини

Регіон	Площа, тис. км ²	Кількість			Пропорції флори	Родовий коефіцієнт
		родин	родів	видів		
ПП	4	112	464	920	1:4,1:8,2	1,98
МД-С	1,2	105	425	786	1:4,7:4,8	1,84
МД-О	5	109	421	836	1:3,8:7,6	1,98
СГР	8,6	114	482	1160	1:4,2:10	2,4
ЛПд	70	127	577	1613	1:4,5:12,7	2,7
КО	48	121	550	1338	1:4,5:11	2,43
КПл	40	118	542	1375	1:4,6:11,7	2,53
КПдт	2	111	505	1120	1:4,4:9,9	2,21

бережного Придніпров'я, відзначається пропорційне переважання всіх їхніх таксономічних категорій відносно флори ПП.

Для характеристики флори будь-якого територіального виділу репрезентативною є її систематична структура у розумінні В.М. Шмідта, згідно з яким систематична структура — сукупність флористичних спектрів, складених за різними ознаками: родин за кількістю видів, родин за кількістю родів, родів за кількістю видів. Як правило, для характеристики флори достатньо показників перших 10 родин флористичного спектра, оскільки вони переважно включають більшу частину видового складу флори (табл. 3). Послідовність рангів дає підстави для визначення приналежності флори до певної флористичної області. Крім того, систематична структура у меншій мірі, ніж інші показники, залежить від площі і можливої неповноти інвентаризації флори [17].

За даними табл. 3, у флористичному спектрі досліджуваної флори домінують *Asteraceae* (120; 12,97 %) і *Poaceae* (79; 8,54 %), що є характерним для більшості флор Голарктики і типовим для України [10]. Третє місце займає характерна для бореальних флор родина *Cyperaceae* (43; 4,64 %). Високий ранг *Fabaceae* (43; 4,67 %) та *Lamiaceae* (40; 4,32 %) вказує на зв'язки флори з Давнім Середзем'ям, зокрема *Fabaceae* об'єднує лучні та лісо-лучні мезофільні види, що зростають на широко представлених у регіоні різних типах лучних й узлісних екотопів. На п'ятому місці у родинному спектрі є *Rosaceae* (41; 4,43 %), широко представлена в усіх регіонах земної кулі, її високий ранг засвідчує наявність вікаруючих видів у досліджуваній флорі [7]. На зв'язки з південними флорами вказує відносно високий ранг *Caryophyllaceae* (40; 4,32 %). Антропогенний вплив сприяє підвищенню питомої ваги *Brassicaceae* (39; 4,23 %). На дев'ятому місці — типова для аридних флор *Apiaceae* (33; 3,59 %), що пояснюється, певною мірою, підвищенням ступеня антропопресії,

Таблиця 3. Провідні родини і роди флори Придніпровського плато (ПП)

Родина	К-ть видів	%	Рід	К-ть видів	%
<i>Asteraceae</i>	120	12,97	<i>Carex</i>	29	3,13
<i>Poaceae</i>	79	8,54	<i>Veronica</i>	14	1,51
<i>Cyperaceae</i>	43	4,64	<i>Campanula</i>	11	1,19
<i>Fabaceae</i>	43	4,64	<i>Potentilla</i>	11	1,19
<i>Rosaceae</i>	41	4,43	<i>Galium</i>	11	1,19
<i>Lamiaceae</i>	40	4,32	<i>Salix</i>	10	1,08
<i>Caryophyllaceae</i>	40	4,32	<i>Viola</i>	10	1,08
<i>Brassicaceae</i>	39	4,21	<i>Poa</i>	10	1,08
<i>Apiaceae</i>	38	4,1	<i>Trifolium</i>	9	0,97
<i>Scrophulariaceae</i>	35	3,78	<i>Ranunculus</i>	9	0,97
У 3-х перших	242	26,16	У 3-х перших	54	5,83
Разом	518	56	Разом	124	13,4

розширенням ареалів ергазіофітів, представленістю кальцефітних екоотопів у флорі ПП. На останньому місці у спектрі провідних родин — типова для помірних областей родина *Scrophulariaceae*, яка підтверджує помірно голарктичний характер досліджуваної флори. До складу перших 10 родин входять 518 видів (55,76 %), тобто більше половини видів флори ПП. Рівень видового багатства у 19 родин перевищує середній показник (8,2), що становить 637 видів (69,28 %). Рівень видового багатства 93-х родин є нижчим за середній, вони включають 30,72 % видового складу флори ПП. Серед них по одному виду — 32 родини (28,6 % від загальної кількості родин, 3,47 % від загальної кількості видів).

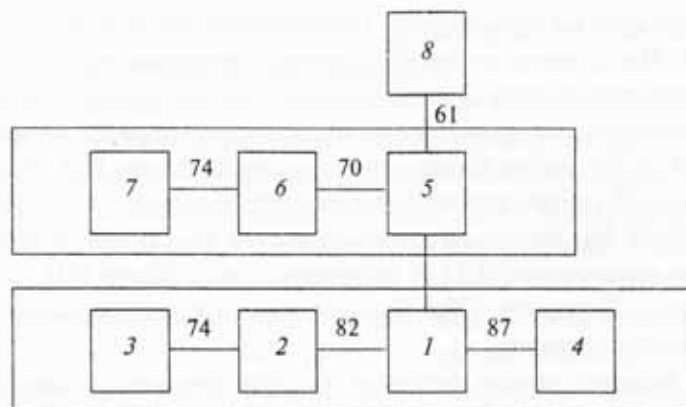
Із табл. 4 видно, що флористичні спектри провідних родин у різновеликих флорах, обраних для порівняння, є подібними за складом родин, однак

Таблиця 4. Порівняння структур родинних спектрів різних флор України та Середньоруської височини

Родина	ПП	М Д-С	М Д-О	СГР	ЛПд	КО	КПл	КПдт
<i>Asteraceae</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Poaceae</i>	2	2	2	2	2	2	2	2
<i>Cyperaceae</i>	3	4	5	3	5	6	3	(11)
<i>Fabaceae</i>	4	5	6	4	3	8	9	4
<i>Rosaceae</i>	5	3	3	5	7	4	6	6
<i>Lamiaceae</i>	6	6	4	7	6	5	8	5
<i>Caryophyllaceae</i>	7	7	8	8	8	7	5	8
<i>Brassicaceae</i>	8	11	10	9	4	3	4	3
<i>Scrophulariaceae</i>	9	8	7	6	9	9	7	10
<i>Apiaceae</i>	10	9	9	(11)	(11)	10	10	9
<i>Ranunculaceae</i>	11	10	(11)	10	10	(11)	(11)	7
Коефіцієнт рангової кореляції Кендела		0,82	0,72	0,87	0,75	0,63	0,54	0,42

Таблиця 5. Матриця коефіцієнтів рангової кореляції Кендела

	ПП	МД-С	МДО	СГР	ЛПд	КО	КПл	КПдт
ПП	—	82	72	87	75	63	54	42
МД-С	82	—	74	70	58	60	49	27
МД-О	72	74	—	74	52	67	49	27
СГР	87	70	74	—	65	49	52	30
ЛПд	75	58	52	65	—	70	60	61
КО	63	60	67	49	70	—	74	52
КПл	54	49	49	52	60	74	—	27
КПдт	42	27	27	30	61	52	27	—

Дендрит і кореляційні плеяди, які відображають ступінь подібності структури провідних за кількістю видів родин у флорах України і Середньоруської височини: 1 – ПП, 2 – МД-С, 3 – МД-О, 4 – СГР, 5 – ЛПд, 6 – КО, 7 – КПл, 8 – КПдт

Dendrit and correlative pleiads which reflect the stage or similarity of the structure of the leading families according to their number in floras of Ukraine and Middle-Russian Hill

відрізняються ранжуванням останніх, що досить характерно для всіх флор у межах однієї флористичної області. В усіх вказаних флорах на першому і другому місцях головного спектра — родини *Asteraceae* та *Poaceae*.

Порівняння структур родинних спектрів різних флор України і Середньоруської височини з використанням коефіцієнтів рангової кореляції Кендела [17] дало можливість побудувати дендрит (рисунок) і виділити кореляційні плеяди, що відображають ступінь подібності флористичних спектрів провідних за кількістю видів родин у флорах України і Середньоруської височини (табл. 5). Дендрит побудовано методом максимального кореляційного шляху [17].

На рисунку зображено дендрит і виділено кореляційні плеяди, які свідчать про тісний зв'язок флор ПП та СГР, МД-С — ступінь подібності між ними становить, відповідно, 87 і

Таблиця 6. Співвідношення видової чисельності провідних родин у флорах України і Середньоруської височини

	A/P	A/C	A/F	A/L	C/F
ПП	1,5	2,79	2,79	3	1
МД-С	1,6	2,77	2,85	2,94	1,02
МД-О	1,67	2,86	3,02	2,86	1,05
СГР	1,49	2,46	2,62	—	1,06
ЛПд	1,32	2,66	2,47	2,85	0,92
КО	1,47	2,36	2,58	2,36	1,09
КПл	1,34	2,03	2,8	2,76	1,38
КПдт	1,35	4,96	2,06	2,06	—

82. Флори МД-С та МД-О пов'язані зі ступенем подібності 74. Ступінь подібності 75 пов'язує флору ПП з флорою ЛПд, яка хоч і прилягає до досліджуваного регіону, однак має у 17 разів більшу площу, простягається у південно-західному напрямку відносно регіону дослідження. ЛПд започатковує власну плеяду флор великих тери-

торіальних виділів КО та КПл із відповідними ступенями подібності 70 і 74. Флора КПдт, пов'язана з ЛПд ступенем подібності 61, займає відокремлену позицію стосовно двох вказаних плеяд.

Для характеристики флори, а також визначення її місця в ряду регіональних флор, ми використали зональні індекси флор: співвідношення кількості видів провідних родин *Asteraceae* і *Poaceae*, а також співвідношення *Asteraceae* з індикаторними родинами — бореальною *Cyperaceae* та південними *Fabaceae* та *Lamiaceae* (табл. 6). Згідно з отриманими результатами, *Asteraceae/Poaceae* становить 1,5, що вказує на розташування в межах Середньоевропейської флористичної області (0,9—1,5); *Asteraceae/Fabaceae* — 2,7 — на тяжіння до бореальної флористичної області (2,1—5,0); *Asteraceae/Lamiaceae* — 3, що характерно для флор бореальної і неморальної областей (2,1—3,8); *Asteraceae/Cyperaceae* — 2,79 — це виявляє перехідний характер флори ПП, оскільки займає проміжне місце між бореальною флорою Башкортостану (1,8) та середземноморською флорою Єгипту (3) [17]. Співвідношення *Cyperaceae/Fabaceae* дорівнює 1, що відповідає температурній зоні (0,5—1,6) [4].

Важливим компонентом загальної картини флори є аналіз її родового спектра, оскільки зі зменшенням рангу таксономічних одиниць підвищується їх відповідність умовам екоотопів регіону [12]. На першому місці родового спектра флори ПП — бореальний рід *Carex*, що є характерним для борео-температної зони Євразії і вказує на її тяжіння до бореальних флор Євразії. Це підтверджується наявністю у першій десятці родів помірнохолодної зони *Campanula*, *Salix* та *Ranunculus*. *Veronica*, *Potentilla* і *Galium* — роди з широкими екологічними амплітудами та ареалами — свідчать про різноманітність екоотопів регіону. До їх складу входять як гігрофільні види прибережних і лучних місцезростань, так і ксерофільні, приурочені до кальцефітних та інтразональних лучно-степових ділянок. Завершують провідну десятку мезофільні роди *Viola*, *Poa*, *Trifolium*, які підтверджують переважання в регіоні помірно

Таблиця 7. Порівняння структур родових спектрів флор України і Середньоруської височини

	ПП	МД-С	МД-О	ЛПд	СТР	КО	КПд	КПдт
<i>Carex</i>	1	<i>Carex</i>	<i>Carex</i>	<i>Carex</i>	<i>Carex</i>	<i>Carex</i>	<i>Carex</i>	<i>Euphorbia</i>
<i>Veronica</i>	2	<i>Salix</i>	<i>Viola</i>	<i>Veronica</i>	<i>Hieracium</i>	<i>Salix</i>	<i>Veronica</i>	<i>Carex</i>
<i>Campanula</i>	3	<i>Viola</i>	<i>Veronica</i>	<i>Hieracium</i>	<i>Veronica</i>	<i>Veronica</i>	<i>Hieracium</i>	<i>Veronica</i>
<i>Potentilla</i>	4	<i>Galium</i>	<i>Salix</i>	<i>Galium</i>	<i>Potentilla</i>	<i>Potamogeton</i>	<i>Juncus</i>	<i>Galium</i>
<i>Galium</i>	5	<i>Veronica</i>	<i>Galium</i>	<i>Viola</i>	<i>Galium</i>	<i>Viola</i>	<i>Potamogeton</i>	<i>Chenopodium</i>
<i>Salix</i>	6	<i>Juncus</i>	<i>Campanula</i>	<i>Centaurea</i>	<i>Viola</i>	<i>Potentilla</i>	<i>Chenopodium</i>	<i>Trifolium</i>
<i>Viola</i>	7	<i>Potentilla</i>	<i>Juncus</i>	<i>Potentilla</i>	<i>Polygonum</i>	<i>Galium</i>	<i>Galium</i>	<i>Allium</i>
<i>Poa</i>	8	<i>Ranunculus</i>	<i>Rumex</i>	<i>Potamogeton</i>	<i>Centaurea</i>	<i>Ranunculus</i>	<i>Polygonum</i>	<i>Potentilla</i>
<i>Trifolium</i>	9	<i>Campanula</i>	<i>Potentilla</i>	<i>Rosa</i>	<i>Festuca</i>	<i>Alchemilla</i>	<i>Potentilla</i>	<i>Viola</i>
<i>Ranunculus</i>	10	<i>Trifolium</i>	<i>Trifolium</i>	<i>Ranunculus</i>	<i>Salix</i>	<i>Campanula</i>	<i>Salix</i>	<i>Centaurea</i>

зволожених місцезростань (табл. 7). Частка поліморфних родів, що містять більше 10 видів, є незначною — 8 родів (1,72 %), 106 видів (11,5 %). Кількість родів з видовим багатством вище середнього (1,98) становить 177 (38,18 %). Монотипних родів 289 (62 %), вони містять 31,5 % видів.

Висновки

Таким чином, флора Придеснянського плато відзначається високою видовою різноманітністю і багатством, що пояснюється екотонним розташуванням регіону, представленістю інтразональних типів рослинного покриву — боліт, лучно-степових ділянок, особливостями складу ґрунтовірних порід (лесоподібні суглинки, пісковики, крейдиані відклади), а також історичним розвитком. Результати систематичного аналізу свідчать про те, що базис флори регіону складають помірно голарктичні та бореальні елементи. Систематична структура флори відображає її бореально-неморальний характер із значним впливом південних, зокрема середземноморських елементів, що вказує на зв'язки регіону із Давнім Середзем'ям. Результати аналізу параметрів флори підтверджують її належність до Середньоєвропейської флористичної області [17], а в системі флористичного районування України — до Східноєвропейської провінції Європейської флористичної області, а також екотонний характер розташування регіону дослідження в межах двох флористичних підпровінцій: Поліської (у складі Південнополіського округу) і Дніпровсько-Середньоруської (у складі Лівобережодніпровського округу) [14]. Подальші дослідження географічної, біоморфологічної, еколого-ценотичної структур флори і порівняння з такими іншими флорами дозволять з'ясувати шляхи її формування. Аналіз адвентивної і синантропної фракцій дасть можливість доповнити картину флори рисами її перспективного розвитку і можливої трансформації.

Автор висловлює щирю вдячність науковому керівникові д-ру біол. наук С.Л. Мосякіну за коментарі та цінні зауваження стосовно рукопису статті.

1. *Атлас Сумської області.* — К.: Голов. упр. геодезії, картографії та кадастру, 1995. — 42 с.
2. *Байрак О.М.* Конспект флори Лівобережного Придніпров'я. Судинні рослини. — Полтава: Верстка, 1997. — 164 с.
3. *Геоботанічне районування Української РСР* / Білик Г.І., Бродіс Є.М., Голубець М.А. та ін. — К.: Наук. думка, 1977. — 302 с.
4. *Гончаренко І.В.* Аналіз рослинного покриву північно-східного Лісостепу України. — К.: Фітосоціоцентр, 2003. — С. 41—44.
5. *Гроссгейм А.А.* Аналіз флори Кавказа // Тр. Ботан. Ін-та Азерб. філіала АН СРСР. — 1936. — Т. 1. — 242 с.
6. *Заповідні скарби Сумщини* / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко. — Суми: Джерело, 2001. — С. 21—26.
7. *Карпенко Ю.О.* Диференціація рослинності нижньої частини межиріччя Десна — Сейм, її флористична і соціологічна цінність: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 1999. — 19 с.

8. Ковтун І.В. Флора Кам'янецького Придністров'я: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 2004. — 20 с.
9. Лукаш О.В. Рослинність, флористичні та созологічні особливості межиріччя Десна — Остер: Автореф. дис. канд. біол. наук. — К., 1999. — 19 с.
10. Малышев Л.И. Флористические спектры Советского Союза // История флоры и растит. Евразии. — Л.: Наука, 1972. — С. 17—40.
11. Мосякин С.Л. Флора Киевского Полесья: анализ современного состояния, путей формирования и тенденций антропогенной трансформации: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 1990. — 17 с.
12. Новосад В.В. Флора Керченско-Таманского региона. — Киев: Наук. думка, 1992. — С. 33—44.
13. Полуянов А.В. Флора Курской области: Автореф. дис. ... канд. биол. наук. — М., 1997. — 18 с.
14. Природа Украинской ССР. Растительный мир / Отв. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко. — Киев: Наук. думка, 1985. — С. 34—41.
15. Сакало Д.І. Фрагменти лучних степів у районі плато // Ботан. журн. АН УРСР. — 1950. — 7, № 4. — С. 34—38.
16. Теоретические и методические проблемы сравнительной флористики // Мат-лы раб. совещ. по сравнит. флористике (Неринга, 1983). — Л.: Наука, 1987. — С. 142—149, 219—226.
17. Шмидт В.М. Математические методы в ботанике. — Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1984. — 288 с.
18. Convention on Biological Diversity. Text and Annexes. — Chatelaine, Switzerland: UNEP/CBD, 1994. — 34 p.

Рекомендує до друку
Ю.Р. Шеляг-Сосонко

Надійшла 17.12.2004

Л.В. Коваль

Глуховский государственный педуниверситет

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФЛОРЫ
ПРИДЕСНЯНСКОГО ПЛАТО (СУМСКАЯ обл., УКРАИНА)

Впервые приводятся результаты систематического анализа флоры Придеснянского плато (Сумская обл., Украина). Согласно показателям флористического богатства и систематического разнообразия, а также индексам зональности, указанная флора принадлежит Среднеевропейской флористической области. Ее базис составляют умеренногларктические элементы, а значительная доля бореального и средиземноморского компонентов указывает на ее переходный характер.

L.V. Koval

Hlukhiv State Pedagogical University

THE TAXONOMIC ANALYSIS OF THE FLORA
OF THE DESNA PLATO (SUMY REGION, UKRAINE)

The systematic analysis of the flora of the Desna Plato (Sumy Region, Ukraine) is presented. The basis of this flora include med holartctic elements. A considerable part of this flora is presented by boreal and Mediterranean components. On the whole, the composition of the flora is typical for the northeastern part of Ukraine, and Central European flors.